

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ หน่วยของการวิเคราะห์ คือ กองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ การดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นการศึกษาที่เก็บข้อมูลจริงจากภาคสนาม โดยใช้วิธีผสม การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ให้ความสำคัญกับความรู้สึคนึกคิดและ ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ปรากฏการณ์ โดยมุ่งไปที่ความเข้าใจความหมายที่เชื่อมโยงกับ บริบทของสังคม ผ่านการสัมผัสข้อมูลด้วยตัวผู้ศึกษาเอง ออกมาในรูปของข้อมูลเชิงพรรณนาบรรยาย และอาศัยการอ้างอิงสถิติในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) โดยเฉพาะกับ การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เข้ามาประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ด้วย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกองทุนหมู่บ้านเกษตร ใหม่ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยของการวิเคราะห์คือ กองทุนหมู่บ้าน เกษตรใหม่ อันประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ สมาชิก เป็นตัวหลัก อย่างไรก็ดีตาม เมื่อจะวิเคราะห์ถึงประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ที่แท้จริงและผลกระทบด้วยนั้น แหล่งของ ข้อมูลในชุมชนหมู่บ้านจึงเป็นสิ่งประกอบที่สำคัญ ผู้นำหมู่บ้านจึงเป็นหน่วยการวิเคราะห์ร่วมใน การศึกษานี้ด้วย

ดังนั้นประชากรของการศึกษานี้ จึงประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก คือ

1. ประธานกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ จำนวน 1 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ จำนวน 92 คน
3. ผู้ใหญ่บ้านเกษตรใหม่ จำนวน 1 คน

ทั้งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะอาศัยทั้งแบบที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้น 156 คน แต่ลักษณะของ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านจะเป็นปัจเจกบุคคล แต่ผลที่ได้รับ ผลกระทบหรือการวิเคราะห์มุ่งเน้นไปที่ คราวเรือน ทำให้มีการรวบรวมสมาชิกที่มีสถานภาพครัวเรือนเดียวกันเข้าด้วยกัน จึงกำหนดตัวอย่าง ในการศึกษา 92 ตัวอย่าง

ขณะที่การเลือกตัวอย่างแบบไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-probability Sampling) จะเลือกใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เหตุผลในการเลือกเฉพาะประชากรที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ/ผู้บริหารกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่และผู้นำชุมชนหมู่บ้าน/ผู้ใหญ่บ้าน อย่างละ 1 คน

3.2 แหล่งข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ได้อาศัยแหล่งข้อมูล จาก 2 แหล่งคือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจาก 3 ทางคือ

1.1 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ เพื่อทราบถึงการตอบสนองวัตถุประสงค์ ผลกระทบของกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ ตลอดจนแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ เพื่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ของสมาชิกอย่างแท้จริง โดยมีเนื้อหาของคำถามดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ระดับการศึกษา
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
- กรรมสิทธิ์ในที่ดิน

2) การเปลี่ยนแปลงก่อน-หลังการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

- อาชีพ
- ค่าใช้จ่าย
- ประเภทของค่าใช้จ่าย
- รายได้
- แหล่งที่มาของรายได้
- ภาระหนี้สิน
- ภาระเงินออม

3) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกองทุนหมู่บ้าน

- การเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกในครัวเรือน
- หนี้สินรวมของสมาชิกในครัวเรือนที่มีกับกองทุนหมู่บ้าน

- เงินออม/หุ้นของสมาชิกในครัวเรือนที่มีกับกองทุนหมู่บ้าน
- การแสดงความคิดเห็นในการประชุมกองทุนหมู่บ้าน
- การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ของกองทุน

หมู่บ้าน

4) การเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมหลังการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

- ทางด้านสุขภาพของคนในครอบครัว
- ทางการมีกิจกรรมร่วมกันในชุมชน
- ทางการเรียนรู้สังคมการอยู่ร่วมกัน
- ทางความสุข-สงบในครอบครัว
- แนวทางในการแก้ปัญหาของครอบครัว

5) แนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

1) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับประธานกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ เพื่อทราบถึงข้อมูลการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- ประวัติความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่
- การดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่
- ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่
- แนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อทราบถึงข้อมูลของหมู่บ้าน บริบทของหมู่บ้าน ตลอดจนผลกระทบที่หมู่บ้านชุมชนได้รับจากกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ในเนื้อหา ดังนี้ คือ

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านเกษตรใหม่
- สภาพสังคม เศรษฐกิจของหมู่บ้านเกษตรใหม่
- โครงสร้างการปกครองของหมู่บ้านเกษตรใหม่
- ปัญหาและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านเกษตรใหม่
- การเปลี่ยนแปลงของชุมชนหลังจากการเข้ามาของกองทุนหมู่บ้าน

1.3 การสำรวจเชิงเอกสารโดยการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เป็นจริงที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่ เช่น รายชื่อสมาชิก ความเกี่ยวพันทาง

ครัวเรือน โดยเปรียบจากหมายเลขทะเบียนบ้าน จำนวนเงินกู้ จำนวนเงินออมทรัพย์ บันทึกการประชุม ฯลฯ

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล (Evaluating) การศึกษาครั้งนี้จะประมวลผลจากแบบสอบถาม ข้อมูลการสัมภาษณ์ การสำรวจเชิงเอกสาร ที่ผ่านตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูลและความเป็นเอกภาพของข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยสถิติประยุกต์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อันประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกับข้อมูลที่เป็นสถิติตัวเลข และการวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา เพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงลึก ปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาและการพัฒนากองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่

ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะอาศัยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเนื้อหา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจะนำเสนอค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม การเปลี่ยนแปลงก่อน-หลังการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกองทุนหมู่บ้าน จะนำเสนอด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกษตรใหม่และชุมชนหมู่บ้านเกษตรใหม่ จะอาศัยการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และการให้คะแนนตามระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักดังนี้

ระดับการเปลี่ยนแปลง

คะแนน

ลดลง

1

เพิ่มขึ้น

2

เท่าเดิม

3

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยแล้วกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.67	หมายถึง	ระดับการเปลี่ยนแปลงลดลง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.68 - 2.34	หมายถึง	ระดับการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.35 - 3.00	หมายถึง	ระดับการเปลี่ยนแปลงเท่าเดิม